

Filosoffen

Ved ANDERS FOGH JENSEN

Filosofifilosofi

Filosofi handler for mig om livet. Jeg ved godt, at filosofi også handler om erkendelsens grænse, og sprogets status, om videnskabernes muligheder og meget mere. Men jeg tager mig af hvordan det er at leve som menneske – herunder at tænke over og skrive om, hvordan det er at leve i dag. Det handler om at komme overens livet, når man hverken er almægtig, alvidende og samtidig ved, at man ting plejer at gå galt, herunder at livet en dag hører op, både for en selv og dem man holder af. Som sådan er al væsentlig filosofi her livsfilosofi.

Filosofien må tænke metafysikken og livet i kosmos, men den må ikke tænke for at trøste. Den må være kompromisløs med hensyn til løgn. Det betyder ikke, at tanken ikke kan forsone, tværtimod.

Filosofien vil ikke gå på kompromis med sandheden. Den sætter altid sandheden over virkningen, og overlader det til terapeuterne og pragmatikerne at forholde sig strategisk. Heraf dens navn, philo-sophia – kærlighed til viden. Men filosofien er ikke altid kærlig, den er også anstrengt kompromisløs. Og derfor er filosoffer også undertiden besværlige: de sætter sandheden over den gode stemning og må om nødvendigt fornærme.

Når al væsentlig filosofi er livsfilosofi, må spørgsmålet om, hvordan man skal leve sit liv selvfølgelig stille sig. Givet, at mennesket heller ikke er algodt, men nok kan vide om, hvad der udfolder menneskeligheden mere end andet, bliver begrebet *dyd* centralt for filosofien. Dyd har med duelighed at gøre, det hedder på græsk arete og på latin virtus. Ikke alle handlinger er lige gode udfoldelser af det

menneskelige. Dem, der er bedst, kalder vi duelige, dydige. Og læren om disse dyder, kalder filosoferne etik.

Filosofien er et gammelt fyrtårn i tider, der kan virke omskiftelige. Den har set de fleste situationer og problemer før i andre varianter. Derfor kan filosofihistorien være god at konsultere, når man ind i mellem føler sig forvirret. Her ser man, at ens tanke er del af noget større. Og at mange af de pågående følelser af forandringer skyldes nærsynethed.

Det er en udbredt idé, at filosofi handler om begreber. Da kristendommen i middelalderen fik gjort filosofien til tjenestepige, satte den hende til at udrede begreber. Den misforståelse hersker stadig, at filosofi blot handler om at definere og holde ting adskilte fra hinanden. Det gør det ikke, det handler om at tænke metafysikken, livet i kosmos, at komme overens med livet og udfolde livet som menneske. Men i denne færd må filosofien betjene sig af begreber.

En vigtig opgave for filosofien er at lave begreber til at se ting anderledes med. Den kan ikke bare overtage meningernes sprog, fordi den så kommer til at gengive meningene. Filosofien må tale anderledes end tv'et, fordi den er ude i et andet ærinde end at beskrive sagforhold.

For mig er det vigtigt, at filosofien bliver forankret konkret. Den må være fæstnet i det levede liv og samtidig må tanken vride sig så meget rundt, at det levede liv ser anderledes ud, end det gør for den almindelige mening. Et væsentligt medium til dette er samtalen. Her kan vi udfolde tanker om det konkrete levede liv og se dem anderledes igennem nogle af de prismer, som filosofien tilbyder. Her bliver det enkelte liv på samme tid mere unikt og del af en større sammenhæng end f.eks. psykologien og sociologien ser det.

Filosofien må have sandheden som sit dogmatisk udgangspunkt og slutpunkt, som den nok aldrig når. Den må insistere på, at der ikke findes både din og min sandhed, for så er vi tilbage i meningen. Imidlertid går det sådan til, at sandheden, livet og verden ikke altid – sjældent – lader sig udtrykke entydigt. Det gør, at livsberetninger, myter og metaforer, bliver en væsentlig del af filosofien. Myterne er

livsberetningernes generaliserede form, og metaforerne ders kondensering, der står i direkte forbindelse til sansningen og kroppen. Metaforen er en genvej. Myterne udgør et væsentlig reservoir af livsindsigt, som filosofien ikke kan sidde overhørig. Filosofien bearbejder myternes indsigter i begrebets form. Dens hensigt med at bearbejde livsvisdom til tankens form er at berede vejen for at tænke bedre. Og filosofi handler om at tænke bedre for at leve bedre.

- Anders Fogh Jensen

www.filosoffen.dk

Filosoffen og filosofien

Filosoffen Anders Fogh Jensen fortæller om sin filosofiske faglighed og baggrund og sit helt personlige forhold til filosofien.

Filosof Anders Fogh Jensen, 30.08.2016, P1 Eksistens

Om filosofiens opgave i verden

Om, hvad filosofi er, kan og skal være. Og om hverdagens helte, om dem, der vier sit liv til at løse hverdagens problemer i Danmark og i verden. Om jordens gaver og

mennesket, der bedre end sin kultur.

Radio24syv, 5. juli 2015, Højlunds Helte med filosoffen Anders Fogh Jensen

